USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **O. P. D.**, zast. JUDr. Irenou Strakovou, advokátkou, se sídlem Karlovo náměstí 287/18, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 3. 2021, č. j. OAM-3/ZA-ZA11-K03-2020, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 14. 3. 2023, č. j. 1 Az 22/2021-51,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1]Žalovaný rozhodnutím ze dne 10. 3. 2021, č. j. OAM-3/ZA-ZA11-K03-2020, neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2]Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) rozsudkem ze dne 14. 3. 2023, č. j. 1 Az 22/2021-51, žalobu proti tomuto rozhodnutí žalovaného zamítl. V odůvodnění rozsudku městský soud nejprve citoval § 2 odst. 7 a § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu a dále čl. 8 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“). Konstatoval, že žalovaný ve svém rozhodnutí řádně posoudil všechny důvody pro udělení mezinárodní ochrany a své závěry dostatečně odůvodnil. Podle judikatury Nejvyššího správního soudu přitom žalobce nebyl povinen svá tvrzení prokazovat jinak než vlastní věrohodnou výpovědí. Žalovaný však označil některá tvrzení žalobce za nevěrohodná, což učinil na základě shromážděných informací o zemi původu a skutkových okolností případu. Neúspěch žádosti žalobce o mezinárodní ochranu pak nebyl založen na skutečnosti, že neprokázal násilné úmrtí svých rodičů a sourozenců. I tuto okolnost totiž žalovaný zvážil. Žádné z žalobcových obav však neshledal rozhodnými pro udělení mezinárodní ochrany. Podle městského soudu dospěl žalovaný rovněž ke správnému závěru, že v posuzovaném případě neexistovaly ani okolnosti hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu. Žalobce totiž netrpěl žádným závažným onemocněním, nepečoval o osobu na něm zcela závislou a Nigérie nebyla ve stavu humanitární katastrofy. Ve vztahu k otázce žalobcova práva na soukromý a rodinný život

a k tzv. extrateritoriálnímu účinku čl. 8 Úmluvy městský soud odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009-65. V posuzovaném případě neshledal žádnou konkrétní okolnost, kvůli níž by odepření mezinárodní ochrany žalobci představovalo porušení citovaného článku Úmluvy. Svůj soukromý a rodinný život totiž mohl rozvíjet i v zemi původu, nadto jeho vztah s manželkou nebyl natolik intenzivní, aby bylo dočasné odloučení od manželky a nezletilých dětí zásadním zásahem do jeho soukromého a rodinného života. Současně ze skutkových okolností případu vyplynulo, že vztah žalobce k nezletilým dětem byl povrchní až vymizelý, což potvrdila jak jeho manželka, tak příslušné orgány veřejné správy.

[3]Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek městského soudu včasnou kasační stížností. V ní nejprve konstatoval, že městský soud dostatečně nevyhodnotil jeho konkrétní situaci. K neudělení tzv. humanitárního azylu zdůraznil, že nechce obcházet zákony platné v České republice, nezamýšlí však opustit její území, neboť zde má vazby na nezletilou dceru narozenou dne 1. 12. 2021 a děti manželky. Dále stěžovatel namítl, že žalovaný ani městský soud nepřihlédli k jeho obavám o život s ohledem na vyvraždění celé jeho rodiny, kvůli čemuž opustil území Nigérie a nikdy se do vlasti již nevrátil. Městský soud tak měl řádně přihlédnout k čl. 8 Úmluvy a na situaci stěžovatele nahlížet v celém kontextu věci jako na důvod hodný zvláštního zřetele. V této souvislosti vyložil citovaný pojem i jeho uplatňování při rozhodování žalovaného o případném udělení azylu podle § 14 zákona o azylu. Stěžovatel proto navrhuje zrušení napadeného rozsudku a vrácení věci městskému soudu k dalšímu řízení.

[4]Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že stěžovatel neuvedl žádnou konkrétní námitku, na niž by bylo možné reagovat. Kasační stížnost tak představuje pouze obecný nesouhlas stěžovatele s dosavadními výsledky řízení, aniž by jakkoli polemizovala se závěry napadeného rozsudku. Navíc napadený rozsudek městského soudu žádnými vadami netrpí. Žalovaný proto navrhuje zamítnutí kasační stížnosti, případně její odmítnutí pro nepřijatelnost.

[5]Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátkou [§ 105 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)].

[6]Následně se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele, jinak by ji odmítl jako nepřijatelnou (§ 104a odst. 1 s. ř. s. a čl. II zákona č. 77/2021 Sb.). Vymezením neurčitého právního pojmu „podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele“ se již Nejvyšší správní soud zabýval při výkladu ustanovení § 104a s. ř. s., ve znění účinném do 31. 3. 2021 (viz usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS). Novelou soudního řádu správního provedenou zákonem č. 77/2021 Sb. byl s účinností od 1. 4. 2021 rozšířen okruh případů, při jejichž přezkumu Nejvyšší správní soud posuzuje přijatelnost kasační stížnosti. Nově se nejedná jen o věci azylu, resp. o věci mezinárodní ochrany, nýbrž o všechny věci, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce. Tato změna nezakládá žádný rozumný důvod měnit kritéria přijatelnosti kasační stížnosti (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-27).

[7] Při rozhodování o nepřijatelnosti kasační stížnosti proto Nejvyšší správní soud i nadále vychází z judikatorně ustálených kritérií (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, bod 52), jež pramení ze závěrů usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky řešené dosud správními soudy jednotně, 4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[8] V posuzované věci však Nejvyšší správní soud podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele neshledal; stěžovatel jej ostatně v kasační stížnosti ani netvrdil.

[9] Podle stěžovatele městský soud dostatečně neposoudil jeho životní situaci. Konkrétně nezvážil skutečnost, že má v České republice veškeré své rodinné vazby, a to zejména nezletilou dceru narozenou v roce 2021 a děti manželky. Právě okolnosti soukromého a rodinného života stěžovatele pak měl městský soud vyhodnotit jako důvody hodné zvláštního zřetele. Městský soud současně řádně nezvážil jeho obavy o život v případě návratu do Nigérie, jelikož zde byla vyvražděna celá jeho rodina. Právě z uvedeného důvodu vlast opustil a již se do ní nevrátil.

[10] Nejvyšší správní soud opakovaně judikoval, že na udělení tzv. humanitárního azylu není nárok (k tomu srov. např. rozsudek ze dne 29. 10. 2003, č. j. 3 Azs 23/2003-61). Podle § 14 zákona o azylu jde při rozhodování správního orgánu o posouzení, zda se v konkrétním případě jedná o „*případ hodný zvláštního zřetele*“, přičemž tento neurčitý právní pojem ani nestanoví kritéria, která by měla splňovat životní situace žadatele; norma tedy dává správnímu orgánu poměrně široký prostor pro správní uvážení. K prokázání naplnění zákonných podmínek pro udělení humanitárního azylu tak může zásadně napomoci i samotný žadatel o azyl navržením relevantních důkazů, jimiž se správní orgán bude zabývat. Při následném soudním přezkumu těchto rozhodnutí soud zkoumá, zda ve správním řízení došlo k závažným procesním pochybením (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 5. 2006, č. j. 8 Azs 127/2005-77).

[11] Udělení humanitárního azylu by bylo možné, jak vyložil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 31. 3. 2010, č. j. 6 Azs 55/2009-71, „*např. osobám zvláště těžce postiženým nebo nemocným, osobám přicházejícím z oblastí postižených humanitární katastrofou způsobenou lidskými či přírodními faktory.*“

[12] Stěžovatel však netvrdil, že by v posuzovaném případě existovaly některé z naznačených relevantních důvodů. Označil totiž pouze rodinné vazby v České republice k jeho manželce a jejím dětem a dále k nezletilé dceři narozené v roce 2021. Samotná

skutečnost, že stěžovatel má v České republice svůj soukromý a rodinný život, podle výše uvedeného ale není skutečností zakládající důvod pro udělení humanitárního azylu. Žádné jiné důvody stěžovatel neuvedl, ani je nebylo možno v průběhu správního řízení z žádných jiných skutečností dovodit. Městský soud tak rozhodl správně, pokud žádné důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu v případě stěžovatele neshledal. Své závěry současně dostatečně odůvodnil v odstavcích 19 až 21 odůvodnění napadeného rozsudku.

[13] Nejvyšší správní soud uvedené závěry shledává rovněž za souladné s ustálenou judikaturou, podle níž ochranu rodinného a soukromého života zpravidla nelze považovat ani za důvod pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 6. 2011, č. j. 6 Azs 15/2011-54, ze dne 31. 8. 2011, č. j. 6 Azs 7/2011-79, či ze dne 29. 6. 2011, č. j. 6 Azs 11/2011-68). Intenzity nepřiměřeného zásahu do soukromého a rodinného života a porušení čl. 8 Úmluvy totiž obvykle dosáhne jen dlouhodobý zákaz pobytu. Přesto není vyloučeno podřadit některé zásahy do rodinného života pod důvody pro udělení doplňkové ochrany, např. případy, kdy by si stěžovatel vytvořil na území České republiky takové rodinné a osobní vazby, že by nepřiměřeným zásahem do tohoto rodinného či soukromého života byla již nutnost pouhého vycestování z území České republiky (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008-71, či usnesení ze dne 2. 1. 2012, č. j. 6 Azs 35/2011-47). V posuzovaném případě však nevyplynuly žádné okolnosti svědčící porušení čl. 8 Úmluvy v případě pouhého vycestování stěžovatele. Městský soud ostatně již v napadeném rozsudku poukázal na absenci pevných a dlouhotrvajících rodinných vazeb mezi stěžovatelem a dětmi jeho manželky i absenci závislosti dětí na stěžovateli, což stěžovatel v kasační stížnosti nijak nerozporoval.

[14] Nejvyšší správní soud dále konstatuje, že bezpečnostní situací v Nigérii se v nedávné době zabýval např. v usnesení ze dne 9. 2. 2021, č. j. 2 Azs 299/2020-37, či ze dne 16. 2. 2022, č. j. 10 Azs 228/2021-85. Výslovně lze zmínit také usnesení ze dne 24. 9. 2020, č. j. 8 Azs 70/2020-26, v němž Nejvyšší správní soud konstatoval, že *„otázka poměrů v Nigérii je dosavadní judikaturou již řešena, je řešena jednoznačně a není důvod k judikaturnímu odklonu. Podle této judikatury neprobíhá v Nigérii plošná perzekuce křesťanů ani poměry v Nigérii neodůvodňují obecné přiznávání doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu.“*

[15] V již citovaném usnesení č. j. 2 Azs 299/2020-37 dále Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že ani násilná smrt blízké osoby stěžovatele, kterou ale nebylo možné jednoznačně spojit s postavením či politickou rolí stěžovatele, nemohla vést k udělení mezinárodní ochrany. Nejvyšší správní soud současně v rozsudku ze dne 10. 9. 2015, č. j. 2 Azs 189/2015-22, uvedl, že *„dle četných podkladů, které si žalovaný opatřil pro rozhodnutí, podnikla skupina Boko Haram v roce 2012 stovky útoků proti policistům, křesťanům i muslimům, kteří spolupracují s vládou nebo vystupují proti této skupině. Vládní bezpečnostní složky nicméně zareagovaly tvrdým způsobem ve snaze eliminovat hrozbu, kterou skupina Boko Haram představuje pro nigerijské občany.“*

[16] Bezpečnostní situací v Nigérii ve vztahu ke konkrétní situaci stěžovatele se žalovaný ve svém rozhodnutí rovněž řádně zabýval na straně 9 až 11, přičemž vycházel ze shromážděných aktuálních zpráv o zemi původu stěžovatele. Městský soud se pak s jeho

závěry ztotožnil v odstavci 18 napadeného rozsudku. Z uvedeného tak vyplývá, že rovněž obavami stěžovatele o jeho život v případě návratu do vlasti se žalovaný i městský soud řádně zabývali a své závěry řádně odůvodnili.

[17] Nejvyšší správní soud nad rámec výše uvedeného poukazuje na rozsudek ze dne 19. 2. 2004, č. j. 7 Azs 38/2003-37, podle něhož *„za pronásledování ve smyslu § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., je nutno považovat pouze takové ohrožení života či svobody, které je trpěné, podporované či prováděné státní mocí, nikoliv takové negativní jevy, které státní orgány cíleně potírají a čelí jim.*" Stejně tak Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 7/2004-37, zaujal právní názor, že *„pouhá nedůvěra občana ve státní instituce, zdůvodňovaná tvrzením, že nejsou schopny jej ochránit proti kriminálním živlům, nelze podřadit důvodům pro udělení azylu dle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb.*" Stranou nelze ponechat ani rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 6. 2005, č. j. 4 Azs 395/2004-68, v němž vyslovil, že *„obecné tvrzení o pronásledování, bez prokázání existence takového pronásledování za situace, kdy se stěžovatel účinně neobrátil se svými problémy na domovské orgány, nelze podřadit pod zákonem vymezené důvody udělení azylu.*" Důvodem pro neudělení mezinárodní ochrany je rovněž existence možnosti vnitřní ochrany (někdy též označovaná jako „možnost vnitřního útěku" či „možnost vnitřního přesídlení"). Institut možnosti vnitřní ochrany má oporu v judikatuře Nejvyššího správního soudu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007-93, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009-74). Všechny uvedené skutečnosti přitom v posuzovaném případě žalovaný, resp. městský soud správně vyhodnotili.

[18] Nejvyšší správní soud závěrem zdůrazňuje, že udělení mezinárodní ochrany je pouze specifickým způsobem legalizace pobytu na území České republiky, a to z přesně vymezených důvodů. V ostatních případech je však nutno vycházet z režimu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Azylovým řízením totiž nelze nahradit smysl a účel úpravy obsažené v citovaném zákoně. V posuzovaném případě tak nelze odhlédnout ani od skutečnosti, že stěžovatel do České republiky přicestoval již v roce 2004, o mezinárodní ochranu však požádal až v roce 2020, a to až po zrušení povolení k trvalému pobytu.

[19] S ohledem na shora uvedené skutečnosti lze konstatovat, že městský soud věc posoudil zcela v souladu s ustálenou judikaturou správních soudů a nedopustil se ani jiného hrubého pochybení, které by vyžadovalo zásah Nejvyššího správního soudu. Ten proto podle § 104a odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost, neboť svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[20] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, část III. 4.). Stěžovatel v tomto řízení úspěch neměl, a proto nemá právo na náhradu jeho nákladů. Procesně úspěšnému žalovanému v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Proto Nejvyšší správní soud žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. května 2023

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu